

HIỆU QUẢ TỪ NGHỀ NUÔI ONG LẤY MẬT Ở CÂU LẠC BỘ NUÔI ONG XÃ TRƯỜNG XUÂN

THÁI TOÀN

Trường Xuân là xã miền núi của huyện Quảng Ninh, tỉnh Quảng Bình, có diện tích rừng tự nhiên 12.380ha, rừng trồng trên 2.000ha, đây là nguồn cung cấp các loài hoa quanh năm cho ong lấy mật, nhờ đó, nghề nuôi ong làm mật mang lại hiệu quả kinh tế cao, ổn định cho bà con nông dân, góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương.

Xã Trường Xuân được thành lập năm 1981 với 5 thôn người Kinh và 4 bản người dân tộc Vân Kiều. Những năm mới thành lập, người dân rất đói nghèo, chủ yếu đốt rừng làm nương rẫy, săn bắt thú rừng, nghèo đói vẫn đeo bám quanh năm nên hàng năm có nhiều gia đình di cư nay đây mai đó... Sau ngày thành lập xã, UBND xã định hướng phát triển kinh tế, một số hộ gia đình người Kinh biết lợi thế nguồn hoa rừng nên nghĩ ra cách nuôi ong lấy mật nhưng theo kiểu “mạnh ai nấy được”, nuôi nhỏ lẻ. Năm 1998, dự án Phân cấp giảm nghèo nông thôn tỉnh Quảng Bình về trực tiếp tập huấn, hỗ trợ kỹ thuật nuôi ong lấy mật cho một số hộ gia đình đang nuôi ong thời điểm đó. Đến đầu năm 2000, được sự trợ giúp của các cấp, đã có 6 chủ hộ ra tận Hà Nội, đến Trung tâm nghiên cứu, phát triển ong Việt Nam tham quan, tập huấn về kỹ thuật làm tổ ong, chăm sóc đàn ong, tách đàn tạo chúa và kỹ thuật lấy mật.

Ông Nguyễn Ngọc Lãnh - Cựu thanh niên xung phong (TNXP), Chủ nhiệm Câu lạc bộ (CLB) nuôi ong lấy mật xã Trường Xuân tâm sự: “Sau khi tập huấn về, được chính quyền địa phương và ngành nông nghiệp tư vấn, giúp đỡ, chúng tôi đứng ra thành lập CLB nuôi ong lấy mật của xã. Mới đầu, CLB có 7 thành viên,

Tham quan mô hình nuôi ong của cựu TNXP Nguyễn Ngọc Lãnh

Ảnh: T.T

trong đó có 6 thành viên đã được tập huấn bài bản về kỹ thuật nuôi ong ở Hà Nội. Mấy năm đầu thành lập CLB, nhiều hộ gia đình ở địa phương thấy nghề nuôi ong công việc nhẹ nhàng, vốn đầu tư ít mà thu nhập cao, một nghề “làm chơi, ăn thật” nên thực sự cuốn hút nhiều hộ dân. Năm 2006, số thành viên đã tăng lên 40 và hiện nay có 60 thành viên trong CLB nuôi trên 710 tổ ong, tạo công ăn việc làm thường xuyên cho 120 lao động. Để bồi dưỡng thêm kỹ thuật nuôi ong, kỹ thuật tách đàn tạo chúa, lấy mật cho các hộ nuôi, ngoài chuyến tập huấn tại Hà Nội, trong các năm 2002, 2006, Trung tâm nghiên cứu, phát triển ong Việt Nam cử người vào trực tiếp tập huấn cho bà con nông dân”.

Tận dụng lợi thế vùng đồi núi với nhiều loại hoa rừng và đất vườn rộng nên các hộ nuôi ong có thể nuôi hàng chục đàn ong ngay trong vườn nhà, tiêu biểu có hộ ông Nguyễn Ngọc Lãnh nuôi 72 tổ ong, hộ bà Võ Thị Hòe nuôi 70 tổ, hộ ông Trần Văn Thuận nuôi trên 40 tổ... Với nghề nuôi ong, người nuôi chỉ làm tổ cho đàn ong một lần với chi phí ít, lại ít tốn công

sức nhưng đòi hỏi kỹ thuật cao, chinh chu trong từng công đoạn. Hằng ngày, người nuôi ong cần đi kiểm tra, chăm sóc các đàn ong bởi con ong có khỏe, cho thu mật ong cao hay không chủ yếu do người nuôi có áp dụng các tiến bộ kỹ thuật đúng hay không, nếu không được chăm sóc chu đáo, đàn ong có thể bỏ nơi ở bay tìm nơi khác. Hằng năm, từ tháng 2, tháng 3 dương lịch, đàn ong bắt đầu bay vào rừng và các vườn hoa để tìm các loài hoa lấy mật cho đến tháng 7, tháng 8, chính thời gian này đàn ong làm mật cho chất lượng mật ngọt, thơm ngon. Trung bình, mỗi chu kỳ khai thác mật ong thường kéo dài từ 18 đến 22 ngày khi các cầu quay đã đầy mật, các hộ nuôi dùng thùng quay ly tâm để lấy mật.

Ông Trần Văn Thuận - thành viên CLB chia sẻ: “Bình quân, mỗi vụ mỗi tổ ong cho thu từ 4 đến 5 lít mật ong, mỗi lít bán ra 450.000 đồng, cả CLB thu được 1 tỷ 575 triệu đồng. Các hộ nuôi nhiều như ông Nguyễn Ngọc Lãnh, bà Võ Thị Hòe bình quân mỗi năm thu từ 160 triệu đồng trở lên, trừ mọi chi phí, lãi ròng 150 triệu. Đây là chỉ tính riêng nguồn thu từ mật ong, còn tại Trường Xuân có các nguồn thu khác nữa”.

Các thành viên của CLB chủ yếu là những người nuôi ong từ nhiều năm nên có nhiều kinh nghiệm, lại được các lớp tập huấn của dự án Phân cấp giảm nghèo nông thôn (DPPR), Trung tâm nghiên cứu, phát triển ong Việt Nam, dự án Phát triển nông thôn bền vững vì người nghèo (SRDP) chuyên giao kỹ thuật về nghề nuôi ong lấy mật nên hàm lượng dinh dưỡng trong mật ong ở Trường Xuân rất cao, hàm lượng nước tự nhiên trong mật chỉ 22%, tỷ lệ mật đặc cao, mật thơm, ngọt, đậm đà hương vị hoa rừng tự nhiên.

Từ nghề nuôi ong lấy mật, một nghề “làm chơi, ăn thật” ở xã Trường Xuân đã góp phần quan trọng trong việc xóa đói giảm nghèo, từ nghề này, nhiều gia đình giàu lên, con cái học hành đến nơi đến chốn... đã và đang được nhân rộng không chỉ riêng trong xã mà còn lan tỏa ra nhiều hộ gia đình ở các địa phương khác

như các xã Xuân Ninh, Hiền Ninh, An Ninh, Vạn Ninh, Vĩnh Ninh đến đây tham quan, học hỏi về kỹ thuật làm tổ ong, chăm sóc đàn ong, thời gian lấy mật, kỹ thuật lấy mật và tách đàn tạo chúa.

Ông Nguyễn Văn Đồng - Phó Chủ tịch Hội Cựu TNXP huyện Quảng Ninh cho biết: “CLB nuôi ong lấy mật xã Trường Xuân có 60 thành viên, trong đó có trên 10 thành viên là hội viên cựu TNXP, Chủ nhiệm CLB lại là một cựu TNXP mẫu mực từ trong gia đình ra đến xã hội. Chúng tôi rất phấn khởi bởi anh chị em cựu TNXP ở đây đã biết học hỏi để tìm ra hướng làm ăn có công việc nhẹ nhàng, phù hợp tuổi cao sức yếu nhưng nguồn thu lại cao để thoát nghèo, làm giàu chính đáng. Trách nhiệm của huyện hội là sẽ bằng mọi hình thức, tổ chức tuyên truyền mô hình nuôi ong lấy mật ở Trường Xuân lan tỏa ra các địa bàn khác. Và, sẽ có hướng tổ chức cho anh chị em cựu TNXP các xã đến tham quan, học hỏi để về nhân rộng”.

Mật ong Trường Xuân có màu vàng cánh gián đặc quánh, có độ kết dính cao, khi nhấm có vị ngọt đậm, hương thơm mang hương vị nhẹ nhàng của các loài hoa núi rừng tự nhiên. Thông qua Chương trình “Mỗi xã phường một sản phẩm (OCOP)”, năm 2019, mật ong Trường Xuân hoàn thành việc đăng ký nhãn mác và đăng ký chất lượng sản phẩm với huyện Quảng Ninh. Việc xây dựng thương hiệu mật ong Trường Xuân trở thành chuỗi sản phẩm sản xuất bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm đã và đang được các hộ nuôi thực hiện nghiêm ngặt các quy trình sản xuất mật ong. Thưởng thức mật ong Trường Xuân, ai cũng khoái cảm, sức khỏe được bồi bổ thêm, tăng cường sinh lực, tăng tuổi thọ, có tác dụng hỗ trợ chữa nhiều bệnh, không bị dị ứng mà giá thành lại rẻ. Mật ong Trường Xuân đã đến với các gian hàng nông sản địa phương tại Lễ hội chùa Kim Phong - núi Thần Đinh và đã đến với các gian hàng do Hội Nông dân huyện Quảng Ninh, Hội chợ do Sở Công Thương, Lễ hội hương Nhật Lệ tổ chức cùng vô số khách hàng trong và ngoài tỉnh ưa chuộng, tiêu thụ ■